

NOTATKA INFORMACYJNA Agencji UE ds. narkotyków z siedzibą w Lizbonie

---

PONAD PÓŁ MILIONA EUROPEJCZYKÓW OBECNIE PODDANYCH JEST LECZENIU SUBSTYTUCYJNEMU

Znaczący wzrost usług dla osób uzależnionych od opiatów, ale dostępność do usług nadal nierówna

(24.11.2005 LIZBONA) Liczba pacjentów poddanych leczeniu substytucyjnemu w Europie przekroczyła pół miliona jak podaje **Agencja ds. Narkotyków (EMCDDA)** w swoim **Sprawozdaniu rocznym 2005 na temat stanu problemu narkotykowego w Europie**, opublikowanym w Brukseli.

W ostatniej dekadzie liczba uzależnionych wzrosła siedmiokrotnie (dane Agencji), a co najmniej 530 tys. pacjentów poddanych jest obecnie leczeniu w 28 krajach (**UE-25, Norwegia, Bułgaria i Rumunia**) w specjalistycznych ośrodkach leczenia lub pod kierunkiem lekarzy ogólnych. Szacuje się, że od jednej czwartej do jednej drugiej osób uzależnionych od opiatów w Europie może być obecnie poddana tego typu leczeniu.

Zgodnie ze sprawozdaniem, w Europie nadal występują znaczne różnice w dostępności do leczenia substytucyjnego, w szczególności pomiędzy krajami **starej „piętnastki”** a **nowymi i przyszłymi Państwami Członkowskimi**. Zgodnie z dzisiaj opublikowanymi danymi, **10 nowych Państw Członkowskich, Bułgaria i Rumunia** stanowią jedynie 1% pacjentów korzystających z leczenia substytucyjnego w Europie.

Leczenie substytucyjne wykazało skuteczność w poprawie stanu zdrowia u osób uzależnionych od opiatów. Może ono również odegrać istotną rolę w ograniczeniu rozprzestrzeniania się HIV. Brak możliwości leczenia w niektórych **Państwach Członkowskich**, jak podkreśla sprawozdanie, jest „powodem do niepokoju”.

Buprenorfina – coraz powszechniejszy wybór metody leczenia

Metadon jest najpowszechniej przepisywanym lekiem stosowanym w leczeniu uzależnienia od opiatów. Ok. 80% pacjentów poddanych leczeniu substytucyjnemu otrzymuje metadon (ponad 90% w specjalistycznych ośrodkach leczenia). Mimo to, dzisiejsze sprawozdanie podkreśla, że w ostatnich latach rozszerzył się zakres opcji leczenia, co pomaga lekarzom lepiej wyjść naprzeciw potrzebom pacjentów.

W dziale specjalnie poświęconym buprenorfynie, **EMCDDA** podkreśla, że 18 z 28 państw obecnie stosuje ten środek w leczeniu substytucyjnym, staje się on coraz powszechniej stosowaną alternatywą od połowy lat 90-tych. Dzisiaj, prawie 20% pacjentów poddanych leczeniu substytucyjnemu otrzymuje obecnie buprenorfinę ⁽¹⁾ mimo, że jej stosowanie waha się w zależności od kraju.

Na przykład, w 2003 r. w **Czechach, Francji, Finlandii i Szwecji**, ponad 60% pacjentów poddanych leczeniu zastępczemu otrzymywało buprenorfinę, podczas gdy w innych państwach jej stosowanie jest niewielkie lub bardzo ograniczone.

Pod koniec 2004 r. wszystkie państwa byłej „**piętnastki**” zgłosiły używanie buprenorfiny w długoterminowym leczeniu substytucyjnym lub leczeniu detoksykacyjnym. Spośród **10 nowych Państw Członkowskich UE**, leczenie buprenorfiną jest powszechnie stosowane w **Czechach** (patrz wyżej), gdzie obecnie więcej pacjentów otrzymuje leczenie tym lekiem niż metadonem.

Możliwości nadużywania

Sprawozdanie ocenia, że z powodu działania farmakologicznego i jej skutków, buprenorfina jest stosunkowo mało atrakcyjnym lekiem dla czarnego rynku. Mimo to, buprenorfina może nadal być nadużywana, a niektóre państwa zgłosiły przypadki jej zastosowania w celach pozaleczniczych.

W przypadku zażycia buprenorfiny w połączeniu z innymi substancjami tj. alkohol, benzodiazepiny, barbituraty i środki uspokajające, mogą wystąpić poważne interakcje, w tym przedawkowanie. Jednakże, przypadki śmierci w wyniku zażycia leku są bardzo rzadkie, prawdopodobnie z powodu tego, że środek ten jest tolerowany nawet w stosunkowo wysokich dawkach.

Nadużywanie i zmiana zastosowania leku występują najczęściej gdy zastosowanie lecznicze jest wysokie (np. **Francja, Finlandia**) lub tam, gdzie istnieje łatwy dostęp do recept lekarskich i aptek. Sprawozdanie podkreśla zapotrzebowanie na „środki mające na celu ograniczenie zmiany zastosowania i nadużywania” buprenorfiny.

Leczenie innych problemów narkotykowych pozostaje ograniczone

Pomimo rozszerzenia leczenia substytucyjnego na uzależnienie od opiatów, leczenie uzależnień od innych rodzajów narkotyków pozostaje ograniczone, ostrzega dzisiaj **EMCDDA**.

Sprawozdanie stwierdza, że „ogólnie jednak możliwości leczenia oferowane osobom z uzależnieniem od kokainy zdają się być słabo rozwinięte” i „brak jest silnej, europejskiej bazy dowodowej, która mogłaby służyć pomocą rozwojowi usług w tej dziedzinie”.

Podobnie, tylko niektóre państwa – **Dania, Niemcy, Grecja, Francja, Holandia, Austria i Szwecja** oferują usługi szczególnie dostosowane do problemu osób zażywających pochodne konopi. Generalnie, takie specjalistyczne metody leczenia są nadal słabo rozwinięte w Europie, a potrzeby osób problemowo zażywających pochodne konopi są nadal słabo rozumiane.

Komentując te wnioski, **Dyrektor EMCDDA Wolfgang Götz** powiedział: „W ciągu ostatnich dziesięciu lat znacznie wzrosła liczba osób uzależnionych od opiatów poddanych leczeniu substytucyjnemu. Bardzo się cieszymy z tego osiągnięcia, ale wiemy, że jeszcze trzeba wiele zrobić w tym kierunku. Nie możemy zapomnieć, że naszym nadrzędnym celem jest zapewnienie dostępu do leczenia *wszystkim*, którzy go potrzebują, niezależnie od tego gdzie mieszkają i jakich narkotyków zażywają”.

Uwagi

Dalsze informacje związane ze *Sprawozdaniem rocznym 2005* i pokrewnymi produktami znajdują się na stronie: <http://annualreport.emcdda.eu.int>

(¹) Patrz wybrany temat: praktyki leczenia, nadużywania i przepisywania, tab.4.